

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Kouření na pracovišti

Zákaz kouření platí na všech pracovištích, kde jsou spolu kuřáci a nekuřáci. Člověk závislý na nikotinu jej může ošidit tak, že si najde pracoviště, kde jsou pouze kuřáci. Pokud se tedy neuchází o místo ve výrobně výbušnin.

I když se to některým zaměstnancům-kuřákům nelíbí, mohou se scházet kvůli pauze na cigaretu jen v prostorách pro ně speciálně vyhrazených nebo například venku před budovou pracoviště. Mají-li tedy mezi svými kolegy nekuřáky.

"Zákoník práce zakazuje zaměstnancům kouřit ve všech prostorách, které při plnění pracovních úkolů využívají také nekuřáci," říká Kateřina Prejdová z ministerstva práce a sociálních věcí. Jde například o společné chodby, toalety, jídelny a podobně. Zákaz platí samozřejmě i pro samotného zaměstnavatele.

Pochybné právo silnějšího

Zaměstnanci-nekuřáci se mohou domáhat svých práv a kontroly dodržování zákazu kouření přímo u zaměstnavatele. Nebo se obrátit na odbory či inspektorát bezpečnosti práce. "Inspektorát může zaměstnavateli nařídit, aby potrestal porušování zákazu kouření zaměstnanci-kuřáky a jeho nedodržení pokutovat. Je tedy na zaměstnavateli, aby zajistil dodržování zákazu kouření," říká advokátka Iva Čacká-Pavlíková.

Jenže je stále řada pracovišť, kde kouří i zaměstnavatel, někteří nadřízení nebo je tam většina lidí, kteří dodržování zákazu prostě ignorují. Atak nekuřáci radši útrpně zrychlují krok, když musí projít místností prosycenou cigaretovým kouřem, než aby se bránili. "Jít žalovat na svého chlebodárce? To radši budu v práci sedět s plynovou maskou na hlavě a oblečení přes noc vyvětrám na balkoně," říká zaměstnankyně jedné stavební firmy, kde kromě několika výjimek kouří všichni včetně nejvyššího šéfa. "Větrám, kdykoli to jde, a z duše nenávidím všechny kuřáky," přiznává paní Marcela, která nechce zveřejnit své příjmení. Prý není daleka toho, aby si hledala nové místo.

Zaměstnavatel diktovat může

"V mé firmě se rozhořela bitva o právo na cigaretu. Kuřáci mají za to, že mají nárok na kuřácké přestávky," říká podnikatel Václav Husák z Prahy 10-Královic. Nemají na ně nárok. Ale zaměstnavatel jim tyto přestávky může umožnit. Pokud tak učiní, budou si zaměstnanci muset dobu strávenou kouřením napracovat, jestliže tedy během této doby žádnou práci nevykonávali.

"Jsou-li všichni zaměstnanci kuřáci, zákaz kouření vyplývající ze zákoníku práce se zde neuplatní. Zaměstnavatel ale může kouření zakázat vnitropodnikovým předpisem," podotýká advokátka Iva Čacká-Pavlíková.

Pokud zaměstnanec úmyslně nebo z nedbalosti zákaz nedodrží, poruší tak pracovní kázeň; v tomto případě takzvaně méně závažně. Když však bude kázeň takto porušovat soustavně, za určitých podmínek může dojít i k výpovědi.

"Okamžitého zrušení pracovního poměru by se při porušení zákazu kouření zaměstnanec dočkal

například na pracovišti, kde je současně také vysoké nebezpečí vzniku požáru," vysvětluje advokátka.'

Kouření na pracovišti

- * Problematika kouření na pracovišti patří do ochrany zdraví při práci.
- * Ze zákoníku práce vyplývá zákaz kouření na společném pracovišti kuřáků a nekuřáků.
- * Pauzu strávenou pouze kouřením cigarety si musí kuřáci napracovat.
- * Porušení zákazu kouření je možné hodnotit jako důvod k okamžité výpovědi například na pracovišti, kde je současně také vysoké nebezpečí vzniku požáru.
- * Zaměstnavatel je povinen přijmout zaměstnance bez ohledu na to, zda je, nebo není kuřák.

Hledání sobě rovného

Protože žádný z nekuřáků-zaměstnavatelů není zvědavý na to, aby někdo vystavoval jeho i ostatní pasivnímu kouření, svádí to k vybudování týmu zaměstnanců-nekuřáků. Ostatně statistiky dokazují, že nebývají tak často nemocní.

Uvedení podmínky "nekuřák/čka" v inzerátu pro výběr nových zaměstnanců už je však diskriminace. Platí to, i kdyby někdo takto hledal kuřáky. Uchazeč o zaměstnání by si pak právem stěžoval na úřadu práce, jenž může v takovém případě zaměstnavateli kvůli diskriminaci uložit pokutu.

Cigarety a Evropská unie

- * Vzhledem k tomu, že se v Evropské unii boj proti kouření stupňuje, počet míst, kde budou kuřáci moci dávat prostor své nikotinové vášni, se bude zmenšovat. Například Irové nesmějí kouřit ani ve svých domovských hospodách.
- * Podle statistik zemře v České republice v důsledku konzumace tabáku každý rok zhruba 220 000 lidí. V EU za tu dobu zabijí cigarety miliony osob. Členské státy přitom vynakládají na léčbu kuřáků zhruba jedno procento HDP.

Zaměstnavatel může zakázat kouření všude

Pracuji u zaměstnavatele, který je nekuřák a vydal zákaz kouření ve všech prostorách podniku, a to i tam, kde to neukládají bezpečnostní předpisy. Zároveň také odmítl vyhovět naší žádosti o zřízení kuřáckých koutků na některých místech provozu. Má na to zaměstnavatel právo?

K. V. Žatec

Mezi povinnosti zaměstnanců podle paragrafu 135 odst. 3 písmene d) patří i dodržování stanoveného zákazu kouření na pracovištích. Zákaz kouření musí být obsažen buď v kolektivní smlouvě, nebo ho musí vydat zaměstnavatel v pracovním řádu a musí s ním seznámit všechny zaměstnance. Zákaz kouření není omezen pouze na riziková pracoviště, ale je vydáván zejména v zájmu ochrany zdraví nekuřáků a v zájmu celkové hygieny pracovního prostředí. V případě, že zaměstnavatel vydá

absolutní zákaz kouření na pracovištích, není povinen zřizovat ani kuřácké koutky. Pokud by takový prostor vymezil, musel by počítat s tím, že se během pracovní doby budou pracovníci vzdalovat z pracoviště, a tím bude docházet k snižování jejich produktivity práce. Zákaz kouření na pracovišti je plně v souladu s předpisy i se zdravotními hledisky.

Libor Hůla

Zdroj: Idnes